

VASTAA JOKAISEEN TEHTÄVÄÄN!

MAOL/LIITE/taulukot.com JA LASKIN ON SALLITTU ELLEI TOISIN MAINITTU!

TARKISTA TEHTÄVÄT TESTIN JÄLKEEN JA ANNA PISTEESI RUUTUUN!

Ratkaise tehtävät 1 ja 2 ilman teknisiä apuvälineitä!

1. a) Yhdistä laskuun A–D sopiva vastaus I–IV. (Sama vastaus voi tulla useasti.) (2p)

A $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^2 - 1}{x + 1}$ I 1

B $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^2 - 2x + 1}{x - 1}$ II 0

C $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{2}{(x - 1)^2}$ III kasvaa rajatta

D $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{2}{x - 1}$ IV ei raja-arvoa eikä epäoleellista raja-arvoa

b) Onko väite A–D tosi vai epätosi? (2p)

A Jos funktio f on kaikkialla derivoituva, niin $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = f(a)$, missä $a \in \mathbb{R}$. tosi/epätosi

B Jos $f'(2) = 4$, niin $\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = 4$. tosi/epätosi

C Jos $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{f(x) - f(3)}{x - 3} = 0$, niin $f'(3) = 0$. tosi/epätosi

D Jos $\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = 5$ ja $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{f(x) - f(2)}{x - 2} = 3$, niin $f(2) = 5$. tosi/epätosi

c) Olkoon f funktio, jolla on seuraavat ominaisuudet: $f(x + y) = f(x)f(y)$ kaikilla reaaliluvuilla x ja y , $f(0) = 1$ ja f on derivoituva muuttujan arvolla 0. Osoita erotusosamäärää käyttäen, että f on derivoituva kaikkialla ja että $f'(x) = f'(0)f(x)$. (8p)

jatka toiselle puolelle

/12

2. a) Voiko kahden epäjatkuvan funktion summafunktio olla jatkuva? Entä voiko epäjatkuvan ja jatkuvan funktion summafunktio olla jatkuva? Perustelee, anna esimerkki jos voi. Älä jää jumiin tähän tehtävään! (4p)

b) Suljetulla välillä $[0,1]$ jatkuvan ja avoimella välillä $]0,1[$ derivoituvan funktion f derivaatalle pätee $f'(x) \geq 2$ jokaiselle $x \in]0,1[$. Todista, että

$$f(x) \geq f(0) + 2x \quad \text{kaikilla } x \in [0,1].$$

Ohje: Osoita aluksi, että väite pätee kun $x = 0$. Todista tämän jälkeen väliarvolauseen avulla, että väite pätee kun $0 < x \leq 1$. (6p)

c) Laske raja-arvo $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{3x^2 - 4x + 1}{x^3 - x}$. (2p)

Tehtävästä 3 alkaen tekniset apuvälineet ovat sallittuja!

3. a) Millä vakion a arvoilla funktio

$$f(x) = \begin{cases} x + a, & \text{kun } x \leq a \\ x^3 - 2x, & \text{kun } x > a \end{cases}$$

on jatkuva kaikkialla? Piirrä kaikista tilanteista kuva Geogebrailla ja liitä kuva vastaukseesi.

(8p)

b) Määritä ensin laskimella ja sitten laskusääntöjä käyttämällä raja-arvo

(4p)

$$\lim_{x \rightarrow \infty} (x - \sqrt{x^2 + x}).$$

Piirrä tilanteesta kuva Geogebraalla sisältäen tarvittavat asymptootit mikäli niitä on.

4. a) Mitä voidaan sanoa funktion

$$f: f(x) = \frac{|x| - 1}{x - 1}, \quad x \neq 1$$

jatkuvuudesta ja derivoituvuudesta kohdassa $x = 0$? Perustele!

(5p)

jatka toiselle puolelle

b) Funktiosta f tiedetään, että se on määritelty jokaisella reaaliluvulla ja että $2 \leq f(x) \leq 5$ kaikilla x .

Mitä voidaan sanoa funktion g jatkuvuudesta ja derivoituvuudesta kohdassa $x = 0$, kun

i) $g(x) = x \cdot f(x)$

ii) $g(x) = x^2 \cdot f(x)$

(7p)

/12

/48
